

Aleg. 185

Sprawozdanie

Komisji przemysłowej o petycji «Krajowego Związku przemysłowego»
we Lwowie o subwencyę.

Wysoki Sejmie!

W roku 1902 zwrócił się „Krajowy Związek przemysłowy“ we Lwowie do Wysokiego Sejmu z petycją o bezzwrotną subwencyę na rok 1903 w wysokości 50.000 K i pożyczkę nisko procentową lub bezprocentową w sumie 250.000 K.

Sprawozdanie Komisji przemysłowej o ówczesnej petycji, aczkolwiek gotowe i wydrukowane, spadło z porządku dziennego wskutek odroczenia sesyi sejmowej — ale i tak Wysoki Sejm, przy rozprawie budżetowej, uznając wielką doniosłość działalności handlowo-przemysłowej „Związku“, polecił Wydziałowi krajowemu wstawić do budżetu krajowego na rok 1903 kwotę 15.000 K.

Kwota ta, jako zbyt niska i nie stojąca w żadnym stosunku do potrzeb „Związku“, okazała się niewystarczającą. Komisya przemysłowa, uzasadniając konieczność przychylenia się do petycji „Związku“, podała następujące motywa:

1. Kraj powinien stać na czele ruchu, mającego na celu niesienie pomocy przemysłowej rodzimej produkcji i wspierać materialnie akcyę najbardziej powołanych do tego czynników.

2. Ponieważ Krajowy Związek Przemysłowy jest właśnie instytucją, mającą za zadanie ogniskować w sobie rozliczne grupy przemysłu krajowego, następnie pośredniczyć między wytwórcą a kupującym, a wreszcie nieść pomoc fachową przez poradę i materialne poparcie krajowym producentom, zasługuje zatem w pierwszym rzędzie na poparcie Wysokiego Sejmu.

3. Jako instytucya prywatna, wypływająca z inicjatywy społeczeństwa, a nie urząd krajowy, jest Krajowy Związek Przemysłowy najlepiej powołany do niesienia pomocy handlowej nie biurokratycznej. Daje nadto gwarancyę, że powierzonych sobie funduszków użyje na racjonalne cele, tem bardziej, że stoi on pod kontrolą kraju, jako krajowa agencya handlowa.

4. Krajowy Związek Przemysłowy powinien być subwencyonowany, gdyż jako instytucya nie ściśle handlowa, ale nadto dobro publiczne mająca na celu, musi dla tego ostatniego nieraz poświęcać swoje handlowe przedsięwzięcia i ponosić koszta nie rentujące się potem, o czem z sprawozdań Związku łatwo przekonać się można.

5. Jako instytucya mająca stworzyć wzorową agencyę handlową, czynnik dla rodzimego przemysłu tak ważny, musi tem bardziej uzyskać pomoc krajową do przeprowadzenia swych planów, bo one potrzebują inwestycyi.

6. Krajowy Związek Przemysłowy powinien urządzać jak najczęstsze wystawy przemysłowe na prowincyi a do tego potrzebuje kapitałów, które mu się nie wróca.

7. Związek jest w możności wyzyskać wkłady, jakie robi Kraj na szkolnictwo zawodowe i subwencyonowanie przedsiębiorstw przemysłowych a to przez organizowanie strony handlowej

istniejących już zakładów wytwórczych i zachęcanie do tworzenia nowych, dla tego więc również na poparcie zasługuje.

8. Wreszcie Związek nie posiada kapitału obrotowego, a dlatego producentom nie może zaraz płacić za towary. Przez wzgląd zatem choćby na okoliczność, że nasi producenci, z którymi Związek pracuje, są biedni, należy mu dostarczyć funduszy, aby im mógł zaraz za dostarczony towar płacić.

Obecnie przedkłada Związek znowu petycję o udzielenie mu subwencji na lat sześć po K. 40.000 — dotychczasowa subwencya K. 15.000 bowiem nie wystarcza.

Czy „Związek“ na tak wysoką subwencję zasługuje?

Tak jest, zasługuje w całej pełni, a to z następujących względów:

1. Do akcji swojej stara się Związek wciągnąć jak najwięcej jednostek naszego społeczeństwa. W ciągu roku 1902 i 1903 zyskał dla swej sprawy 107 nowych członków i to ludzi jak najwybitniejszych. To samo już świadczy o jego żywotności. Gdzie jest ofiarność prywatna, tam i publiczna jest na miejscu.

2. W akcji handlowej stworzył Związek nowy dział agencyjny. Dwóch podróżujących objeżdża całą Galicyę z artykułami krajowych fabryk, których zastępstwa Związek poobejmował. Urzeczywistnił już zatem jeden ze swoich planów, które w zeszłorocznej petycji podał jako najważniejsze, pomimo, że ze subwencji 50.000 K, o jaką prosił, otrzymał tylko K 15.000 a i te jeszcze dotychczas mu nie zostały wyasygnowane.

3. Robi Związek daleko idące starania, aby fabrykanci krajowi otrzymywali większe dostawy publiczne i na podstawie dotychczasowych wyników nie można wątpić, że pośrednictwu jego uda się wywalczyć dla producentów krajowych rozpisane obecnie przez koleje galicyjskie dostawy na kilka kroć sto tysięcy koron. Związek przyczynił się obecnie do oddania dostawy:

1. na kożuchy dla kolei;
2. sukna dla woźnych rządowych;
3. dla magistratów — krajowym fabrykom.
4. Zorganizował eksport koszykarski do Anglii.

5. Otwiera w dniach najbliższych ekspozyturę we Wiedniu dla krajowego przemysłu. Sprawa ta pociągnie za sobą wielkie koszty, ale jest nieoceniona dla naszego koszykarstwa, przemysłu masarskiego, lakierniczego i wogóle spożywczego.

6. Przy kapitale udziałowym K 54.000 robi Związek obrót przekraczający milion koron, pracuje zatem szybko i racjonalnie.

7. Żaden list w sprawie informacji dla stron co do przemysłu krajowego, nie zostaje bez odpowiedzi, żaden producent, zwracający się o poradę do Związku, nie zostaje bez niej oddalony.

8. Wreszcie w miarę możności zaliczkuje Krajowy Związek przemysłowy swoich drobnych dostawców, o czem z ksiąg jego łatwo się przekonać można. Krajowy Związek przemysłowy daje zatem na naszym ekonomicznym polu dowody tak pracy handlowej jak i organizacyjnej jakoteż i zapomogowej. Skoro raz kraj działalność tę uznał i trafnie za dodatnią i skoro Związek w niej idzie ustawicznie dalej pomyślnie, to należy mu pomódz, aby tę akcję rozwinął jak najszerzej i dać mu pomoc, aby w niej z braku środków nie ustał.

Chodzi tu następnie o następujące momenty, które „Krajowy Związek“ jako zasługujący na zaufanie, najlepiej wykorzystać może i powinien:

a) Powinien ująć w planowe ramy dzisiejszy ruch na polu przemysłem w kraju;

b) Powinien dbać o stałe utrzymanie tego, dzisiaj sprawą cukrową roznieconego dążenia do ekonomicznego odrodzenia kraju.

A to da się zrobić tylko środkami, jakie w petycji swej „Związek“ podał za najodpowiedniejsze.

Powinno się zatem nie szczędzić ani na jego biuro reklamowe, ani na jego agencję, ani na jego ekspozyturę.

Wprawdzie dzisiaj kapitał „Związku“ cokolwiek wzrósł, ale on ze swych własnych funduszy powinien tylko udzielać zaliczek dla producentów i w tym celu

wobec projektu powiększenia funduszu krajowego przemysłowego, powinien swój kapitał dokompletować odpowiednią z niego pożyczką, bo dopiero wtedy te zaliczki będą prawdziwą pomocą. A „Związek“ jako instytucja handlowa jest powołany do udzielania zaliczek producentom pewnie wydatniej, niż każda inna władza czy opiekun krajowy.

Na inwestycje zaś o charakterze publicznym, który wydatki wyrażone w petycji posiadają, powinien posiadać pomoc kraju.

I na to należy zwrócić uwagę, że subwencja, o którą „Związek“ prosi, pokryje jego wkłady tylko częściowo, więc do tych wydatków własną kieszenią także się w znacznej mierze przyczyni.

Subwencja powinna być udzielona w pełnej wysokości, a to dla następujących powodów:

1. Pomoc częściowa osłabi cały program Związku, gdyż agencja dopiero wtedy się rozwinie na prawdę, gdy będzie posiadała harmonijnie i dobrze zorganizowane biuro reklamy.

2. Biuro reklamy bez agencji jest bezcelowe, więc dla niego samego tylko subwencji uchylać nie można.

3. Ekspozytura wiedeńska dla naszego przemysłu ma znaczenie kolosalne, bo wplecie go ona w handel międzynarodowy i z podatnych artykułów naszych wyrobi artykuły wielkie masowe, zdolne do eksportu. A przemysł nasz wtedy dopiero będzie silny, kiedy przestanie być lokalnym, kiedy stanie się nieodzownym na wielkich rynkach, gdzie następuje wymiana wzajemna produktów całych narodów i państw tak europejskich jak i zamorskich.

„Krajowy Związek przemysłowy“ przekona się za pomocą ekspozytury w Wiedniu, które artykuły do masowego wywozu się najlepiej nadają, a wskutek tego da najlepszą bo praktyczną inicjatywę, w jakich produktach się Galicya ma i powinna specjalizować. Wtedy stworzy się w Galicyi kilka gałęzi najodpowiedniejszych mających przez wywóz gromadzić w kraju grosz, który na inne gałęzie obcego przemysłu się wydaje. W ten sposób najlepiej przyjdzie się do równowagi naszego bilansu handlowego. Zapomocą ekspozytury zaś w tym kierunku najlepsze się uzyska wskazówki.

Dzisiaj „Związek“ zastępuje 8 wytworców handlowych drogą agencji i dostarczył im od 1. stycznia 1908 do 1. października 1908 obstałunków za 30.000 K.

Zastępstwo na rynku międzynarodowym w Wiedniu oddali „Związkowi“ następujący producenci:

1. Dr. Zduń, fabryka wódek, Rola wyżna;
2. Gurgul, fabryka pierników, Jarosław;
3. Herliczka, fabryka tutek, Kraków;
4. Pomoc przemysłowa kobiet, guziki, Lwów;
5. Ks. Wanda Czartoryska, koszykarstwo;
6. Szkoła koszykarska, Siekierzyce;
7. Fabryka szpagatu w Podgórzu;
8. Joachim Grünspan, makaty, Andrychów;
9. Spółka wyrobów krajowych, Lwów;
10. Patkowski, wyroby ceramiczne, Kołomyja;
11. Teodorowiczowa, wyrób kwiatów, Lwów;
12. Br. Lipowska, kilimarstwo, Nowy Sącz;
13. Warsztat naukowy dla zabawek, Jaworów;
14. Jarra, fabryka wyrobów platerow., Kraków;
15. Nowiński, fabryka cukierków, Kraków;
16. Kurkiewicz, masarz, Kraków.

Jeszcze raz powtarzamy, że najodpowiedniejszą formą dla takiej akcji handlowo-przemysłowej, jaka się obecnie w kraju coraz pomyślniej rozwija, jest organizacja prywatna, ale pozostająca pod ścisłym nadzorem kraju, a taką organizacją jest „Krajowy Związek przemysłowy“, któremu się udało dotychczas pomyślnie wywiązać z zadania. Subwencja Wysokiego Sejmu wesprze te wysiłki wydatnie, przez umożliwienie najęcia do pracy większej ilości fachowych sił. I dlatego Komisja przemysłowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W uznaniu wysokiej użyteczności dotychczasowej pracy „Krajowego Związku przemysłowego“ we Lwowie i celem dopomożenia temuż „Związkowi“ do spełnienia wyszczególnionych w petycji zadań,

a) wstawia Sejm do budżetu krajowego na rok 1904 na rzecz „Krajowego Związku przemysłowego“ we Lwowie kwotę 30.000 K, a mianowicie jako wydatek zwyczajny kwotę w myśl propozycji Wydziału krajowego 15.000 K, a jako nadzwyczajny wydatek 15.000 K;

b) Sejm upoważnia Wydział krajowy, aby po zbadaniu użyteczności i potrzeb „Krajowego Związku przemysłowego“, wstawiał w budżety lat następnych odpowiednie podwyższenia.

Przewodniczący:

A. Lubomirski.

Sprawozdawca:

Stapiński.